GAZET'A TRANSILVANIEI.

„Gazet'a" ese de 2 ori; Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_4$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare.

Nr. 81. BRASIOVU, 28|16 Octobre **1877.**

† A. Papiu Ilarianu.

Brasiovu, 14/16 Octobre a. c. Astadi pe la 8 $^1/_2$ óre dem. ne veni dela Sibiiu acestu telegramu datu a séra in 25 pe la 5 óre dupa am.

Alexandru Papiu Ilarianu, repausatu in 11 (23) ale curentei, se va inmormentá Sambata in 15 (27). Veniti!

Asia déra inca unulu dintre luptatorii cei mai aprigi, mai geniali si mai devotati din marea epoca a regeneratiunei nóstre nationale s'a mutatu din midiloculu nostru. Elu ne parasise inainte cu trei ani cu spiritulu seu, care se simtiá apasatu de unu negru pessimismu, prin care se intuneca universulu intregu de inaintea ochiloru sufletesci. Este unu mare adeveru, observatu de mari barbati filosofi, ca unii ómeni se nascu prea curendu pentru generatiunile in care sunt chiamati a vietiuí. Alexandru Papiu Ilarianu erá unulu dintre acei'a. Nascutu in comun'a Budeiu (ung. Bodon), in comitatulu Turdei din Transilvani'a, unde tatasseu erá preotu, educatu mai multi ani in scóle unguresci, remasu inse in comunicatiune continua cu poporulu, ale carui suferintie le vedé pe fiacare di, inspiratu de ideile romanesci, a caroru propagare continua a precesu cu 12 si relative cu 50 de ani inainte, Papiu in a. 1848 alaturea cu Avr. Iancu, Ioanu Buteanu, Dobra, Betraneanu, Simionu s. a. se pusera in fruntea tenerimei romanesci, dupa exemplulu junimei tuturoru popóraloru europene, cu scopu de a intrá in actiune si a sfaramá lantiurile seculare, sub care gemuse poporulu cá poporu si natiunea cá natiune. De aci incolo Papiu nici dela un'a actiune mai importanta nu a lipsitu. Urditorii principali ai primei adunari preparative dela Dominec'a Tomei au fostu junii acesti'a. In adunarea cea mare din Maiu tienuta cu permissiunea guberniului, Papiu avù un'a din rolele principali de a informá si instrui pe poporu, cá se scia a 'si castigá drepturile, fora a esi din legalitate. In lunile de persecutiune (Iuniu — Septembre) Papiu erá preste totu, pe unde credea ca e necessaria perseveranti'a. In Octobre venindu la comitetu in Sibiiu, fù detasiatu la castrele cele mai apropiate, si mai alesu pe lenga eroiculu colonelu c. r. Losenau. Dupa caderea momentana a tierei in potestatea insurgentiloru Papiu se retrase, unde? ne va spune bunulu seu veru primariu. Ceea ce scimu noi este, ca intr'acea rebellii spendiurara pe tatalu lui Papiu de mania ca nu au potutu pune man'a pe fiu-seu, éra mam'a lui scapà cá prin urechile acului in munti, unde merse pedéstra si totu numai nóptea. Dupa pacificatiunea monarchiei aflamu pe Papiu cu Barnutiu si Hodosiu la facultatea de drepturi in Vien'a, de unde apoi au trecutu toti trei in Itali'a. Dupace 'si luà diplom'a de doctoru in drepturi, Papiu trecù la Iassi cá professoru, de unde mai tardiu ajunge in Prussi'a, unde se arunca pe studiulu istoriei si pe culegere de documente istorice, dupace mai antaiu apucase a publicá in Vien'a Istori'a Romaniloru din Daci'a superióra 1852 la Gerold, fora cá se se fia potutu preparà de ajunsu, precumu singuru observá la diverse ocasiuni. Reintorsu in nou'a s'a patria Moldov'a, in epoc'a decisiva pentru statulu romanescu, a fostu aplicatu de guberniu la functiuni importante, pana ce sub Alexandru Ioanu ajunse ministru alu justitiei, apoi procuroru generale la curtea de cassatiune. In acelu periodu publicà Papiu din ampl'a s'a colectiune celu costase cu bibliotheca cu totu preste 2 mii galbini, cele trei tomuri de documente istorice, mai totu originali, sub titlu tesauru de monumente istorice 1862—1864. Totu in acelu timpu publicà si memorabilele tractatu despre Autonomi'a Transilvaniei, in trei limbi, cumu si cateva discursuri juridice in cause de importantia suprema, precumu de es. a calugariloru s. a. Cá membru alu societatii academice puse monumentu neperitoriu lui Grigorie Sincai prin discursulu seu de receptiune.

In midiloculu acelei activitati estraordinaria, lui Papiu i se parea dela unu timpu, ca nici elu nici altii nu facu si nu lucra de ajunsu, si ca inaintamu fórte incetu séu nici-decumu: De aici neindestularea s'a cu sine si cu tóta lumea, de aici se potu esplicá si unele conflicte ale sale violente, cá premergatórie ale unui reu neasemenatu mai mare. De aceea despre nici unulu din cati au caditu de 25 de ani incóce victime ale regeneratiunei nóstre, nu se póte dice cu mai mare dreptu cá despre Papiu: Zelulu patriei si alu natiunei m'au mancatu pre mine Dómne!

Rogu pe dd. lectori ai Gazetei, cá se ié acestea cateva linii, nu cá biografia a lui Alex. Papiu, ci numai cá unu micu monumentu ad interim pusu de catra unu collegu in societatea academica la mormentulu lui, si inspirati de sentimentulu gratitudinei, ca-ci s'a facutu victima pentru ai sei, se 'i dicemu cu totii: Sempiterna se fia memori'a lui.!

Resbelulu.

Brasiovu, in 27 Octobre n.

Plevn'a este impresurata din tóte partile. Generalulu Gurko cu corpulu seu au ocupatu dupa o batalia crancena de mai multe óre positiunea turcésca intre Dolmi-Dubnicu si Telisiu pe drumulu dela Plevn'a la Sofi'a, facundu prisonieri 1 pasia multi oficieri, 3000 soldati si unu intregu regimentu de cavaleria turcescu. Scirea acést'a se constata in modu oficialu, ea este dér' esacta. Pe catu scimu noi, se aflá sub comand'a generalului Gurko si cavaleri'a romana, care s'a distinsu nu mai puçinu cá artileri'a si infante'i'a in acést'a campania. Ne amu bucurá dér' candu s'ar' adeverí, ca si cavaleri'a romana a luatu parte la victori'a dela Telisiu.

Succesulu acest'a alu ostiloru chrestine e de cea mai mare insemnatate strategica. Abia acuma dupa ocuparea positiuniloru intarite turcesci dela Telesiu se póte dice cu dreptu cuventu ca Plevn'a e incungiurata din tóte partile, ca comunicatiunea lui Osman-pasia cu Orchanie si Sofi'a este taiata; abia acuma va fi possibilu a operá cu succesu din tóte partile contra formidabilei linie intarite, cu care s'a incungiuratu óstea lui Osman. Sistemulu de assediare regulata adoptatu dela venirea generalului Totleben va trebui in fine se duca la scopu intr'unu timpu apropiatu. Russii si romanii au construitu si construiescu giuru impregiuru fortificatiuni (redute) si celu d'antaiu lucru dupa luarea positiunei turcesci dela Telisiu a fostu, cumu afirma telegram'a oficiala, intarirea ei prin noue redute. In aceste positiuni tari armatele chrestine potu asteptá pana ce „Ghazi" Osman-Nuri pasia va fi silitu a se predá de fóme nemai potendu capetá provisiuni din nici o parte.

Despre lupt'a romaniloru din 19 l. c. nu avemu pana acuma detaliuri aflamu numai din foile romane ca divisiunea IV care si de astadata a fostu in prim'a linea de focu e trecuta in reserva si ca a dou'a divisiune o inlocuiesce. Foile din Vien'a mai cu sém'a oficiósele „Fremdenblatt" si „Presse" se mira ca russii cari erau atatu de aprópe si in mare numeru nu au saritu romaniloru in ajutoriu, ci i-au lasatu se sangereze in siantiulu redutei, privindu decursulu luptei cu arm'a la picioru. „Frbl." dice ca rivalitatile cari s'ar' fi nascutu intre statulu-majoru russu si romanu decandu au succesu romaniloru a luá fortulu celu mare dela Grivitz'a, ar' fi caus'a, ca russii s'au grabitu ai dá ajutoriu la assaltulu din 19 l. c., fiindu póte de parere ca, pentru cá se nu se ingamfe prea multu in viitoriu, romaniloru nu le va stricá acést'a lectiune. Consecinti'a ce o tragu foile vienese de aci este destulu de batatóre la ochi. „In Russi'a nu va poteti increde, Austro-Ungari'a e singurulu vostru aliatu naturalu." Acést'a e esenti'a espuneriloru lui „Frmbl.". Merita a fi inse tratate mai pe largu cu alta ocasiune.

La inchiaierea fóiei primiramu de pe campulu de resbelu o corespondintia detaliata despre atacului romaniloru din 19 Oct. c., pe care o vomu publicá in numerulu v nitoriu.

Sciri telegrafice. — (Agenti'a „Havas".)

Oltenitia, 24 Octobre. Eri, sergentulu Stoic'a, facundu o recunóscere pe malulu stangu alu Dunarei, insoçitu de 15 dorobanti, zarí o trupa de turci calari, care mergea in lungulu malului dreptu alu fluviului. Turcii trasera asupr'a romaniloru, cari respunsera. Doui turci cadiura morti; din partea romaniloru nici unu accidentu.

Corabi'a, 24 Octobre. Asta-nópte la 1 óra diminéti'a se audi o canonada resunandu in partea Plevnei. In acestu momentu, 11 óre diminéti'a, ea continua fórte viua.

Giurgiu, 24 Octobre. Astadi, 9 óre diminéti'a, turcii dela Rusciucu au inceputu a trage asupr'a baterieloru russe dela Slobodi'a cari au respunsu indata. Canonad'a se urmédia din ambele parti.

Revist'a politica.

Brasiovu, in 26 Octobre n.

„Grele timpuri amu ajunsu." Refrenulu acest'a, cu care se finescu mai tóte contemplarile foiloru maghiare asupra situatiunei, e destulu de motivatu prin evenimentele interne si esterne. Este un'a din cele mai critice periode, prin care trece acuma monarchi'a nóstra. Adeveratu, ca cu vecinii nostri esterni traimu inca de voia de nevoia in pace, dér' numai nu ne intrebati de mersulu afaceriloru nóstre casnice, ca-ci n'amu sci ce respunsu se damu. Cu anulu acest'a se finesce pactulu dualisticu dintre Austri'a si Ungari'a si inca nu este inlocuitu prin altulu. Negotiatiunile de impacare neavendu pana acuma nici unu resultatu, deocamdata nici nu mai póte fi vorba, decatu de unu provisoriu pe unu anu celu puçinu. Nici cestiunea dificila a acestui provisoriu inse nu este inca resolvita. Intr' aceea se nasce intrebarea, ca óre cumu se va stabili budgetulu comunu pentru anulu viitoriu, ca-ci delegatiunile au dreptu a votá budgetulu numai dupace noulu pactu, care va inlocui pe celn ce espira cu ultim'a Decembre a. c., va fi perfectu, adeca numai dupa ce tóte legile relative la impacare voru fi votate si sanctiunate. Se vorbesce cu tóte aceste, ca delegatiunile voru fi convocate in lun'a lui Decembre a. c., adeca inca inainte de 1 Ianuariu 1878, pentru stabilirea budgetului comunu.

In strensa legatura cu noulu pactu austro-ungaru stau negotiatiunile asupr'a tratatului de vama si de comerciu cu Germani'a. Principele Bismarck a tramisu unu delegatu la Vien'a pentru cá se trateze cu delegatii austro-ungari, dér' ia datu instructiuni atatu de severe, incatu nu a fostu cu potintia a stabili o intielegere. Bismarck nu voiesce se cedeze monarchiei nóstre nimicu din pretensiunile sale specifice si delegatulu seu de Hasselbach póte ca a si plecatu maniosu dela Vien'a. Totalulu nesuccesu alu negotiatiuniloru pentru tratatulu de vama si comerciu cu Germani'a a produsu se intielege mare sensatiune in Vien'a si Budapest'a. Espirandu cu anulu curentu acestu tratatu, acuma trebuie se se creeze unu tarifu autonomu, ceeace va nasce inca mari greutati pentru comerciulu austro-ungaru.

Mane se va incepe in camer'a din Budapest'a

desbaterea despre crearea unei bance dualistice. Se speréza, ca legea de banca nu va intimpiná vrêo opositiune mai seriósa, de órece a declaratu si partid'a conservatóre a lui Sennyey, care pana acuma o combatea, ca o va votá asia cumu e, pentru cá se nu ingreuneze intielegerea. Este intrebare numai, déca legea de banca va poté se ésa nemodificata si din parlamentulu austriacu. Precumu scimu, cea mai mare opositiune se face in Austri'a proiectului de banca si opiniunea publica condamna ori-ce noua concessiune s'ar' face Ungariei peste nivoulu pactului din 1867. — „Avemu destulu cu cele 70% si nu vomu suferi nicidecumu cá la reinoirea pactului se ni se impuna cumva si mai mari jertfe financiare si economice.“ Firm'a acést'a resolutiune a poporatiunei din Cislailani'a se manifesta prin pressa si in intruniri ér' de curundu i-a datu espressiune o adunare a partidei germane din Moravi'a. Noulu pactu va avé se intimpine inca mari greutati pana va deveni perfectu si cu catu va fi mai grea intielegerea cu atatu dualismulu va perde mai multu din prestigiulu seu deja fórte sdruncinatu in laintru cá si in afara.

Italianii au cadiutu in disgrati'a nedumeritiloru turcofili din Budapest'a. Acestor'a nu le convine programulu politicei orientale italiane, care intotu-déun'a a favorisatu eliberarea popóraloru chrestine de sub jugulu turcescu. Maghiarii se ié dupa proverbiulu francesu si considera de amici numai pe amicii amiciloru loru. Italianii inse nu sei potu entusiasmá nici-decumu pentru faptele basibuzuciloru, simpathiele poporului italianu sunt pe partea armateloru romano-russe si acést'a nu le-o póte ertá „Pester Lloyd“ cu toti ai sei, De aceea a fostu primitu si presiedintele camerei italiane Crispi cu mare recéla de catra corifeii din Budapest'a. Mare mania a cuprinsu pe toti acesti amici adeverati ai turciloru, candu s'au convinsu din vorbele dlui Crispi, a „russo-italianului“ cumu 'lu numescu acuma, ca cabinetulu regelui Vittorio Emanuele voiesce in ultim'a analisa cá Turci'a se fia impartita intre popórele chrestine din orientu. Se intielege ca o asemenea solutiune a cestiunei orientale nu póte fi dupa gustulu maghiariloru. Indignatiunea acestor'a contra atitudinei italianiloru va deveni la culme candu voru cití scrisórea ce a adressat'o Garibaldi spre glorificarea fapteloru bellice ale romaniloru.

Press'a maghiara agitéza necontenitu in favorulu turciloru. Intre altele a publicatu de curundu „Egyetértés“ unu proiectu de armistitiu pana la 1 Aprilie 1878, pe care in urm'a mediatiunei englese Turci'a ar' fi aplecata a 'lu acceptá. Se intielege ca conditiunile acestui armistitiu sunt catu se póte de favorabile pentru turci. Caracteristicu e ceea ce adauge corespondentulu lui „Egy.“ ca adeca turcii protestéza contra admiterei romaniloru la pertractarea asupr'a armistitiului si ca ei voru ignorá totalu armat'a romana si pe principele Carolu. Din norocire dorintiele aceste ungaro-turcesci nu au nici o siansa de a se implini, dupa ce russii au reportatu in timpulu din urma succese considerabile in resbelulu contra turciloru.

Totu turcofilii ne spunu, ca contele Andrásy ar' fi protestatu intr'o nota adressata dlui Cogalnicénu contra „sciriloru reu voitóre latite de catra organele romane cu intentiune de a compromite neutralitatea austro-ungara.“ Cu tóte asigurarile lui „Daily Telegraph“ nu ne vine a crede, ca Andrásy ar' fi mersu pana a adressá chiaru o nota in afacerea acést'a, care a fostu aplanata dupa cateva dile prin rectificarea publicata in „Monitoriu“. Ar' fi surprindietoriu unu asemenea pasu cu atatu mai multu, cu catu Romani'a si nu Austro-Ungari'a a fostu in prim'a linea amenintiata prin complotulu ungaro-secuiescu, prin urmare Romani'a si are dreptulu de a protestá si a se plange mai antaiu asupr'a atitudinei hostile a unei insemnate parti a poporatiunei austro-ungare. Credemu dér, ca dlu Andrásy se va fi ganditu de trei ori inainte de a indreptá o asemenea nota guvernului romanu, sciindu prea bine, ca dlu Cogalniceanu nu este indatinatu a remané datoriu cu respunsulu.

Este unu faptu intristatoriu, ca Franci'a tocmai in momentele critice de façia sta cu manile legate din caus'a nenorociteloru lupte interne, a carora resultatu nici astadi nu se póte prevedé. Republicanii au invinsu la alegeri. Dupa tóte regulele parlamentarie ministeriulu trebuiá dér' se'si dé dimissiunea. Ministrii lui Mac-Mahon au venitu inse la guvernu pentru cá se restórne legea, dér' nu sei dé ascultare si Mac-Mahon este préa slabu a se desface de Fourtou si Broglie, cu cari s'a angagiatu atatu de multu. Ce voiescu ei? Se dissolve érasi camer'a? Dér' déca senatulu nu va voi se voteze acést'a dissolvere? Atunci Mac-Mahon insusi va fi silitu se renuntie la postulu seu ca-ci nu va avé curagiulu de a face o lovitura de statu.

Mesuri ceva mai aspre luate asupr'a conspiratoriloru.

Ori cate amu comunicá lectoriloru nostri despre acelu complotu furiosu, nu va fi de ajunsu. Sunt simptome, ca versarea de sange erá se fia neasemenatu mai cumplita decatu 'si póte imaginá cineva. Se pare ca autoritatile publice au datu in urm'a unoru lucruri mari de totu. Porunc'a presidiala cu Nr. 444/1877 a comitelui supremu (prefectului) Pocsa din comitatulu secuescu Trei-Scaune, in care se afla cuiburile cele mai periculóse ale rebelliunei, acumu cá si in a. 1848/9, este fórte instructiva in acésta privintia. Elu constata in termini respicati, ca in partea de susu a numitului comitatu pacea publica s'a turburatu in adeveru (hogy a megye felső részében mutatkozott rendháboritás mintt etc.); din acésta causa elu constringe pe vice-comitele Forró cá se publice la tóte autoritatile subalterne, ca protonotariulu Horváth este esmisu cu plenipotentia larga, cá in patru subprefecturi (szolgabiroi járások) si in orasiele Brescu et Kézdi-Osiorheiu se concentre in persón'a s'a tóta jurisdictiunea politienésca, cumu si cá se dispuna de braçiale trupeloru armate care se afla pe acolo in statiune, cu auctoritate propria, ori-candu va cunósce densulu necessitatea. Cu aceeasi ocasiune prefectulu stringe in pinteni pe toti subprefectii obligandu-i sub grea respundere a denuntiá ori ce miscare in poporu de a dreptulu la protonotariu, carui remanu subordinati pre catu timpu „linistea si ordinea cea destramata are a se restabili si a se infrená turburarea (a megbomlott csend és rend helyre állitása... a mozgalom meg fèkezése etc.)

„Közvélemény“ Nr. 291 arata, ca in partea de josu a numitului comitatu, a carui capitala districtuala este S. Szt. György este esmisu faimosulu Császár Bálint cu instructiuni analóge, cá se infrene pe rebelli cu man'a armata.

Mesurile de natur'a acestor'a in dilele austriaciloru ne erá cunoscute sub numirea nemtiésca de „Belagerungsznstand“ stare de obsidiune, de politia cu jurisdictiune militaria. Acuma nu le numescu asia, ci numai le facu totu asia. Déra indata ce se constatà turburarea linistei publice, Störung der öffentlichen Ruhe, trebuea se se ié mesurile susu atinse; apoi sbiere diariele maghiare pana ce voru ragusi. In Transilvani'a mai e in vigóre totu codicele penale austriacu. Intrebarea vine, ca dupa legile austriace cumu se pedepsesce turburarea linistei publice produsa cu ajutoriulu armeloru de focu, de taiatu si de intiepatu. Ea se pedepsesce pre catu scimu noi dupa gravitatea impregiurariloru, cu 1 pana la 5 ani temnitia, éra uneori chiaru si cu stréngu. In vér'à trecuta vediuramu nisce simplii articlii de diariu, nici-decumu provocatori, ci puru si simplu de aperare justa, amenintiati cu aceeasi pedépsa. Se se védia acuma, care e diferinti'a intre un'a péna de scrisu si intre pusci cu baionete si cu cate 12 focuri. Noi avemu totu dreptulu, ba chiaru datoria patriotica, cá se reflectamu mereu la aceea diferintia, cu atatu mai virtosu, ca-ci precumu vede tóta lumea, din partea ungurésca se intempla in dilele nóstre lucruri, care in alte staturi se ivescu numai candu tiér'a se afla in stare de revolutiune, si in anarchia completa. Asia fù intre altele interpellatiunea impertinenta de deunadi a deputatului Németh, care pe lenga ce cutedià, cá si celalaltu renegatu Helfy, se apere legalitatea rebelliunei secuiesci, apoi mai avù neaudit'a obraznicia se defaime pe generalismulu venerabile si gloriosu Archiduce Albrecht, ca-ci nu tiene si elu cu turcii, se traga si numele Majestatiei Sale in desbatere publica, contra tuturoru usantieloru parlamentarie din tóte staturile constitutionali si libere, pana ce chiaru si molaticulu presiedinte alu camerei deputatiloru fù silitu se 'lu chiame la ordine si se 'i ié cuventulu; scandalulu inse s'a facutu si prob'a de anarchia s'a datu. Mai adaugemu la acestea, ca unu numeru considerabile de diarie propaga neincetatu doctrine anti-monarchice, éra altele si comunistice, fora cá se li se dé macaru unu avertismentu.

Garibaldi despre romani.

Cetimu in „Romanulu“:

Eroismulu osteniloru romani 'si dà dejá, pe tóta diu'a, bine-facatórele lui róde. Tóte diarele Europei, tóte popórale si toti barbatii de statu, chiaru cei, a caroru politica 'i face se nu ne iubésca, au recunoscutu, ca bratiele romanului lantiuite in timpu de doi secoli, remasera poternice pentru a rupe lantiurile, a lovi si a bate cu ferulu pe lantiuitorii sei.

Eroulu Italiei, eroulu a doue lumi, cumu este cu dreptu cuventu desemnatu, acela care cu o miia ómeni invinse pe poterniculu despotu alu Neapolei, si contribui atatu de multu la unitatea Italiei, generalulu Garibaldi, cu tóta vechi'a s'a amicia pentru unguri, salutà si densulu pe eroicii sei frati dela Dunare. Éca salutarea lui, tramisa dela Caprer'a romaniloru prin press'a italiana.

„Caprer'a, 8 Octobre, 1877.

„Descendintii vechieloru nóstre legiuni,
„romanii, se lupta astadi cu eroismu pe tiermii
„Dunarii, pentru independinti'a loru; 'mi pare
„ca este bine a face se se audia o aplaudare
„din partea capitalei vechiei lumi si a Italiei
„intregi, indreptata valoróseloru nóstre rude.

„Totu-déun'a alu vostru,

„G. Garibaldi.“

Unulu din diarele cele mai respandite in Rom'a, „Gazett'a dela Capitale“, publicandu epistol'a eroului dice:

„Ori de cate ori este vorb'a de intarirea dreptului la independintia, pe care popórale 'lu au cá sacro-santu, nu póte lipsi ajutoriulu generalului Garibaldi. Astadi, candu generosulu poporu romanu a luatu armele in contra secularului seu apasatoriu, eroulu celoru doue lumi, intristatu ca nu póte dá bratiulu seu acestei pré sante cause, invita pe italiani a luá, in façi'a lumii civilisate, solidaritate cu poporulu, care se cobóra din legiunile poternicului imperiu romanu. Cuvintele generalului Garibaldi nu potu se nu gasésca unu resunetu simpathicu intr'unu poporu cá alu nostru, care de asia de puçinu timpu a castigatu, in cea mai mare parte, independinti'a atatu de dorita intr'unu poporu, care se silesce a scóte de sub jugulu strainu unele din provinciele séle. Nu ne indoimu deci ca italianii voru gasi midiuloculu celu mai oportunu de a aretá Romaniei simpathi'a loru.“

Domanu, 6/18 Oct. 1877.

(† Necrologu.) Subscrisulu cu anim'a petrunsa de dorere si cu lacrimi sincere in ochi, cu lacrimi de amicu intimu, de frate devotatu si eternu de obligatu, aducu la cunoscinti'a publica tristulu anuntiu, cumca advocatulu **Gruea Murgu Liub'a**, deputatu sinodalu si congressualu, advocatulu si adoratulu „Reuniunei invetiatoriloru romani din dieces'a Caransebesiului“, a repausatu dupa unu morbu scurtu (typhus) de 27 dile, in flórea vietii sale abia de 33 ani, Mercuri nóptea in 28 Sept. st. v. la Versietiu, lasandu in doliu adencu pe multu iubit'a s'a soçia — dupa o casetoria fericita abia de 2 ani — Alesandrin'a Liub'a nasc. Babesiu, pe scumpulu seu fiu Ales. Liviu Leonu, pe multu cercatulu si amatulu seu socru V. Babesiu, in fine multime de consangeni, amici si cunoscuti. — Inmormentarea s'a facutu in loculu repausarei cu tóta pomp'a cuvenita unui romanu raru. Advocatulu Gruea M. Liub'a a fostu unu modelu de chrestinu piu, romanu adeveratu, apostolu si martiru pentru dreptate, umanitate si nationalitate, elu in tóta viéti'a s'a n'a cunoscutu decatu studiu si labóre assidua, n'a cunoscutu decatu ocasiunea de a sacrificá si de a se sacrificá, si aceste simtiuri nobile si romane póte l'au si dusu in mormentu asiá de tempuriu.

Nascutu in Maidanu lenga Oraviti'a si fiiu de plugariu, dupace a frecuentatu scól'a elementare din locu, tatalu seu Damianu M. Liub'a nu voiea nicidecumu a'lu dá la scóla mai departe, sustienendu, ca nu voiesce se instraineze pe scumpulu seu odoru Gruea, pe care 'lu iubea atatu de multu, cá si odinióra patriarchulu Iacobu pe fiiulu seu Iosifu, si carele tocmai si erá nascutu dela prim'a s'a soçia. Subscrisulu, carele pe la an. 1855/6 si 1856/7 petreceamu in Maidanu si ca candidatu de invetiatoriu vediendu talentulu si moralitatea tenerului baietielu, de alta parte cunoscundu neplacerile acelei familii, mi-am pusu tóta silinti'a impreuna cu invetiatoriulu localu Daniele Liub'a, si abia ne-au succesu de am induplecatu pe numitulu parinte Damianu la propusulu nostru. Baietulu a frecuentatu apoi scólele normale germane in Oraviti'a, de unde sub ingrigirea si cu ajutoriulu Ill. mecenate George Mocioni a studiatu gimnasiulu inferioru la Timisór'a cu o diligintia si moralitate esemplara, de aici a mersu la Pest'a,

unde a absolvitu gimnasiulu superioru si drepturile totu cu aceeasi diligintia si moralitate. Dér' cá studinte romanu, fora catu de puçinu ajutoriu, lips'a de traiulu vietii l'a fostu constrinsu se se aplice la oficiulu telegraficu, aci inse nu ia placutu si dupa unu timpu fórte scurtu a abdisu.

D. Babesiu, cunoscundu'i caracterulu seu firmu si nobile, moralitatea si capacitatea, l'a chiamatu si aplicatu de collaboratoru internu la foi'a nationala „Albin'a", ce esiea in Pest'a. Lune intregi dóra si in mai multe ronduri a redactatu Gruea M. Liub'a singuru fói'a „Albin'a" in modu laudabilu. D. Babesiu mai de multe ori l'a recercatu, cá se'si subscrie numele de redactoru, inse modesti'a, ce l'a caracterisatu, nu l'a ertatu. Cá collaboratoru internu Gruea M. Luib'a a publicatu in Albin'a fórte multi articuli instructivi si politici si de mare importantia pentru caus'a nóstra nationala. Unii articuli i-au publicatu cu totulu anonimu, ér' altii sub initialele G. L. ori cu alte litere din numele séu, altii pseudonimu, si totu cu initialele G. L. ni a publicatu si resbelulu francoteotonicu intr'unu limbagiu de gravitate si cu multu amoru patrioticu.

La an. 1873, pe candu romanii adeverati se tangueau, ér' inimicii seculari saltau de bucuria, cumca V. Babesiu va fi judecatu si arestatu pentru articlulu publicatu in „Albin'a" despre causele romaniloru etc. Gruea Murgu Luib'a, care numai cu cateva dile inainte depusese censura advocatiala la Pest'a de buna voie se dechiarà procurorului reg., cá autorulu articlului incriminatu, dupa care dechiaratiune apoi se judecà la o amenda si la arestu de 15 luni la Vatiu. Timpulu inchisorii l'a petrecutu totu cu cetirea unoru opuri de celebritati francese cá V. Hugo, Iules Verne s. a. cu scrierea de articuli pentru „Albina" si alte compuneri.

Plinindu martiriulu nationalu de 15 luni — veni apoi la Versietiu, unde'si deschise cancelaria advocatiala si fù imbraciosiatu cu tóta amórea si de tóte natiunile conlocuitórie. Aici luandu de soçia pe amabil'a si incantatóri'a domnisiór'a Alesandrin a Babesiu si capetandu unu fiiu, mórtea tirana si nemilósa nu'lu mai lasá se guste mai multu din nectarulu fericirei sale, de si erá crescutu cá bradulu Carpatiloru, si sanetosu cá cedrulu Libanului pana la finea lui Augustu a. c.

Cu mórtea advocatului Gruea M. Luib'a baseric'a orientala, scól'a confessionale si natiunea romana a perdutu o columna solida, ér' mie 'mi peri radiemulu celu mai firmu din viéti'a soçiala si morala.

In eternu amintirea lui!

Iosifu Olariu, invetiatoriu.

Clusiu, 20 Oct. 1877.

(Inca odata illuminatiunea dela 18 Sept. pentru „invingerile turcesci.") Dupa 8 ani de „magyar világ", cumu numescu concetatienii nostri maghiari epoc'a dualismului, ajunseramu cu inteligenti'a maghiara, care sta astadi la carma acolo, unde eramu pe la 1848. . . . Pe atunci era de ajunsu cá romanulu se imbrace vestminte de postavu spre a fi denunciatu numai decatu de tríbunu si erá de ajunsu cá preotulu se se arete cu molitvelniculu subsuara spre a fi timbratu indata de „bujtagató" (agitatoriu) . . .

Astadi inca jóca rolulu principalu in politic'a dilei macsim'a de audacter calumniare, in care mai cu séma press'a maghiara a ajunsu la un'a desteritate admirabile.

Cine nu s'a indignatu pana la estremu cetindu in diariele maghiare de aici, ca armele prinse mai deunadi in manile secuiloru ar' fi fostu propriamente menite si aduse pentru noi romanii transilvani spre a le folosi in contra conlocuitoriloru nostri maghiari?! Cine nu s'a ingretiosiatu pana la scarba, vediendu ca totu acelea diarie au prefacutu adunarea de 5—6 membrii a subdespartiamentului Clusianu alu „Associatiunei pentru cultur'a poporului", tienuta in estanu la Bud'atelecu, in meetingu de conjurare revolutionaria?! Si in fine cine nu va cunósce intentiunea cea infernala de calumniare obraznica, cetindu in „Kelet" de eri — Nr. 240 — ca ferestrile romaniloru, cari nu illuminara cu ocasiunea demonstrarii softalitice fusera sparte prin — romani?!

Ómeni cu mintea sanetósa si cugetaria normala, cari nu cunoscu mai deaprópe pe vitezii dilei, voru veni cetindu unele cá acestea la idea, ca mariloru maghiari dela potere, cari se numescu poporu cultu europénu, póte li este numai rusine de faptele loru in ochii Europei si ar' dori a scapá in modu usioru prin aceea, ca voru innegri pe altii — pe romanii cei neculti — cu pecatele loru. Dér' nu e numai acest'a caus'a minciuniloru obraznice. Pentru-ca desi e catu de rusinosu vandalismulu spargerei ferestriloru, ce din tóta Transilváni'a s'a comisu numai si tocmai in asianumit'a capitala a „magyarvilágului", desi e nemarginita trufi'a cea orba si busumflarea exaltatiloru — totusi in fundamentu zarimu malitia perfida de motoriulu principalu alu obraznicei calumniari. Din acestu motivu atacà „Polgár" dela 19 Sept. cu atat'a furia turbata pe amploiatii romani din Clusiu, numindui sierpi nutriti in sinulu statului maghiaru, sustienendu, ca nu au illuminatu in urm'a unei conspirari formali si invocandu atentiunea i. e. persecutiunea mai inalta asupr'a „acestoru ómeni, cari se obtrudu numai in birourile justitiei, administratiunii si ale serviciului telegraficu numai spre a tradá interessele statului maghiaru si a caroru loialitate se póte observá numai pe la prim'a lunei —." Acést'a nu pre sémana a susceptibilitate de omu onestu, nn arata, ca ar' fi vetemata vanitatea mariloiu eroi, ci documentéza, ca in patri'a nóstra libera si constitutionala tóte ce ne privescu pe noi, incepu si procedu din „audacter calumniare, aliquid haeret." Li sunt spinu in ochi cei 5—6 functionari romani, nu numai pentru-ca sunt mai harnici si mai cualificati decatu ai loru, ci pentru-ca sunt romani imbracati in postavu — ergo ori se voru lapedá de poporulu loru, ori — ostracismu asupra loru!

Illuminarea pentru invingerile turcesci a fostu inse unu incidinte cu multu mai momentosu, decatu se nu'lu esploateze maestrii acestia si cu privire la clasea avuta romana. Ii raní adeca pana la anima scirea, ca unu romanu dlu Gavrile Iliesiu — cumperà in dilele acestea un'a dintre cele mai frumóse case a capitalei provinciale maghiare, si indata se si aruncara cá zavodii asupra densului. „Haladás" din Turd'a n'a fostu capabilu de a dominá peste sufletulu seu celu negru, ci 'lu reversa intr'o calumnia, care anevoe 'si va aflá parechea. In Nrulu 37 dice, ca la 18 Sept. a illuminatu in Clusiu si unu domnu de romanu, a carui soçia mai deunadi adunà ofrande pentru vulneratii armatei romane; ca acestu domnu dimpreuna cu soçi'a s'a 'si schimba convictiunea dupa evenimente si ca si-a perdutu omeni'a si la noi si la ei, fiindu ca acumu i-au spartu romanii ferestrile illuminate, resplatindu astfeliu pentru ostenelele sale in caus'a vulneratiloru. Spre criteriulu acestei obraznicii va fi destulu pentru publiculu nostru de a amintí, ca diuariulu „Haladás" (progresu!) ése sub auspiciile cunoscutului Moldován Gergely — de presentu inspectoru reg. maghiaru de invetiamentu in Turd'a. Ce avemu dér' de a asceptá dela „Haladás" ni esplica proverbiulu, ca cucuveic'a totu cucuveica remane si dincolo de dealu. Siguru e, ca in cestiunea subversanta nici pe „Haladás" nu l'a indemnatu rusinea de fapt'a vandalistica la atare minciuna obraznica, ci éta ce! Unu amicn a dlui Iliesiu cu numele Iosifu Popovici adressà catra redactiunea lui „Haladás" o rectificare, in care espuse, ca nu e adeveratu, ca ar' fi illuminatu si dlu Iliesiu si nu e adeveratu, ca i-ar' fi spartu cineva ferestrile — cu atatu mai puçinu, ca ar' fi comisu romani atare vandalismu. Voiniculu „Haladás" mi se puse inse si delocu facù din „Popovici" — „Piposiu" si din studinte — amploiatu de statu maghiaru, recomandandu gratiósei atentiuni a potерniciloru pe acelu amploiatu, care provocanduse la lege a indrasnitu a deminti pe unu „Haladás"! Intielesulu celu adeveratu inse e, ca domnulu din Turd'a scia, ca din famili'a Piposiu mai sunt inca vreo 3 domni demni de totu respectulu in functiune publica, de cari nefiindu possibilu de a se apropiá altufeliu, se li se pregatésca ocasionalminte — ostracismulu.

Cine nu va pricepe din atari manevre malitiós'a tendintia de a instrainá si desbiná inteliginti'a romana de poporulu romanu? Au dóra tóte acestea traduse in cuvinte nu va se dica, ca: déca vrei se esisti cá omu inteliginte in patri'a t'a — denégati originea, canta cá cucuveic'a si sbéra cu noi „ciocu-iasia", isbesce orbisiu in poporulu teu, persecutalu, sugelu, belescelu si'lu nimicesce, pentru-ca tendinti'a nóstra este — dupa cumu o cunosci din istoria si dupa cumu ti-o spusesemu pe façia in „Polgár" dela 19 Sept. — numai un'a si aceeasi —! Er' déca nu esti capabilu de a-o face acésta, apoi — usia! nu-ti e loculu unde esti — mergi si peri de fóme!

Acést'a ni este sórtea in tiér'a Carpatiloru, a caroru plaiuri si vài fusera de atate-ori adepate cu sangele nostru; asia ne vedemu tratati in Transilvani'a nóstra cea formósa, a carei campii o uda sudórea nóstra! Dér' se speramu in proni'a dumnediésca, care nu va rabdá in eternu suferinti'a droptiloru, se credemu in legea naturei, ce dice, ca tóte in lume 'si au suisiu si coborisiu!

Turturelu Codreanu.

Bucuresci, 12/24 Octobre 1877.

Prósta maniera au ungurii cutari de a'si mascá reutatea si perfidi'a loru. „Pester Lloyd", unulu din vrasmasii naturali si cei mai inversiunati ai elementului romanescu, in choru cu diariele maghiare, dupace vediura ca au facutu fiasco cu rebelliunea loru, si s'au compromisu pana dupa urechi in ochii Europei, se incórda din respoteri cá se derive crim'a pe capetele romaniloru. La inceputu avura intru nimicu a mintí, ca miile de arme, munitiuni si fesuri venite din Angli'a si dela Vien'a, impartite preste totu in Secuime si in Galiti'a, fusesera destinate pentru romanii din Transilvani'a cu scopu cá se se scóle asupr'a maghiariloru. Dupace se facura de risulu Europei cu acea minciuna grosolana, incepura se micsioredie numerulu armeloru intrate in Transilvani'a, se nege complotulu si ori-ce participare a maghiariloru la acelasiu. Aci inse 'i detera de minciuna de o parte chiaru cativa dintre corifeii arestati, carii marturisira totu; se demascara inse si mai multu prin aflarea armeloru celoru multe ascunse in totu cursulu lunei Septembre prin paduri la fruntaria si pe la sate. Intr'aceea se latise faim'a de invasiune pe la Closiani, faima de si neadeverita, in sine inse cu totulu escusabila prin mai multe antecedentie de comploturi ungouresci, éra nu numai prin casulu celu mai próspetu. Acumu inse „Pester Lloyd" et Consortes si alaturea cu acestea „Neue freie Presse" *) cu impertinenti'a loru cea cunoscuta se scóla in capulu dlui ministru de esterne Michailu Cogalniceanu si se incérca a 'lu compromite in ochii diplomatiei europene dicundu, ca faim'a dela Closiani o ar' fi scornitu dsa, cu scopu de a irritá pe poporulu romanescu din Transilvani'a si Ungari'a contra maghiariloru, cá se aiba causa de invasiune mai curendu séu mai ardiu in Transilvani'a cá se 'lu rescóle, scurtu, se turbure linistea publica in monarchi'a vecina. Sub acestu pretestu Lloyd invita pe c. Andrássy, cá se traga la respundere pe Cogalniceanu!

Nu ca dóra diariulu ce redactati ar' fi chiamatu a se face advocatulu dlui ministru Cogalniceanu, séu alu ori-caroru ministrii actuali, ca-ci anume unu Cogalniceanu scia cumu se se apere nu numai de diariele vrasmasie, ci si de toti diplomatii cati le au pe acelea in soldulu loru; déra fiindu-ca vrasmasii numelui romanescu se incérca in totu modulu, cá complotulu ungurescu se 'lu incarce in spinarea romaniloru din imperiu, se faca pe imperatulu Franciscu Iosefu si pe tóta lumea européna a crede, ca nu secuii, ci romanii erá se se rescóle spre a versá sange, prin urmare ca nu secuii, ci romanii merita furcile, — mic'a dvóstra publicitate romanésca din Brasiovu si Sibiiu este datória sie si natiunei a privighiá neincetatu, cá mintiunile se fia demascate si adeverulu se ésa la lumina. In catu pentru noi aici, ne-amu propusu a semnalá si notificá popóraloru europene in diariele loru estraordinari'a reutate, cu care ne multiamescu astadi ungurii pentru nenumeratele bunatati si ajutórie facute de catra romani unguriloru anume de 22 de ani incóce.

Pe timpulu invasiunei austriace in a. 1855, candu se descoperise complotulu celu mai terribile din tóte, guberniulu austriacu trimisese dela Sibiiu pe consiliariulu Zay la Bucuresci, cá cu assistenti'a agentiei si a comandantiloru de trupe se puna man'a pe toti conspiratorii maghiari, cati ii erá cunoscuti din denuntiatiunea unui conspiratoru si a unui popa calvinescu. Acelu dn. Zay a si pusu man'a pe vreo cinci persóne, intre care fusese si veduv'a unui farmacistu, in a carei locuintia se adunà conspiratii nóptea; déra pe mai bine de alti cincidieci de insi cu faimosulu Berzenczey ii frunte, ii scapara de furcile austriace numai romanii de aici, chiaru cu pericolulu vietiei, prin locuri ascunse, apoi dandu-le bani de drumu, in trecura in capu de nópte Dunarea. Dupace au esitu austriacii din tiéra, si mai alesu dupa a. 1858 multime de emigrati unguri se stracurara din Turci'a si de airea érasi in Romani'a, golani si lipsiti cá vai de ei. Pe toti ii ajutaramu cu bani si care cu ce amu potutu, cá se nu péra. Dupace se facuse Alexandru Cuz'a Domnu, au venitu si mai multi unguri cu Klapka si cu Türr in frunte, cu scopu de a strabate de aici in Transilvani'a si a resculá tiér'a, pre candu in Itali'a curgea dejá sangele (1859). Guberniulu romanescu de un'a parte ii abatù dela planulu loru de invasiune, de alt'a inse pe lenga ce 'i ajutá cu bani, cá se nu móra de fóme, se opuse din tóte poterile sale la necurmatele pretensiuni amerintiatórie ale Austriei cá se 'i dea pe man'a ei; éra candu vediù ca insistenti'a consulatului austriacu nu mai incéta, la conspiratorii cei mai periculosi, precumu erá de es. Türr s. a. le implù érasi pungile cu bani de drumu si 'i trecù nóptea dela Focsiani pe la Giurgiu la Rusciucu. In a. 1861 maghiarii conspiratori se incuibasera din nou in Moldov'a, unde 'si adusesera si arme spre a trece in Secuime si de acolo mai departe. Guberniulu austriacu aflandu éra de planurile loru, irritatu fórte precumu erá pe atunci, ii cerù de nou cá pe nisce criminali, spre pedépsa. Guberniulu romanescu respunse, ca

*) „Abendblatt" 19 Oct.

pentru compromisi p o l i t i c i nu esiste nici-unu cartellu séu tractatu de estradare, prin urmare ca nu póte calcá dreptulu de asilu, si asia scapà din nou pe multime de unguri din ghiarale tribunaleloru austriace. Totu ce facù guberniulu nostru a fostu, ca mai tardiu le confiscà armele. anume cele vreo trei mii de pusci ascunse la Bacau, pe care dupa infiintiarea dualismului diariele maghiare avé obrasnici'a cá se le céra dela romani pentru statulu Ungariei, la care firesce li se poté respunde, ca statulu Ungariei se platésca mai antaiu statului Romaniei tóte spesele de subventiune cate le facuse acest'a in cursu de diece ani in favórea emigratiloru unguri, apoi se 'si ié armele; atunci si nici atunci, ca dreptulu gintiloru suna cu totulu altumintrea pentru casuri de acestea. Armele de invasiune se confisca ori-candu si ori unde se potu aflá, cá nu cumva se se intórca de catra emigratii conspirati chiaru contra tierei care le dà asilulu. In a. 1866 pre candu Austri'a erá incurcata in doue parti, dn. Türr cu ai sei veni érasi la Bucuresci, cu scopu de a strabate din nou in Transilvani'a. Consululu austriacu vedé bine cumu 'si petrece Türr la hotelu Fieschi si nu 'i poté face nimicu, pentruca noulu guberniu alu lui Carolu se provocá totu la dreptulu de asilu.

Scurtu, guberniulu Romaniei s'au aretatu in acesti 22 de ani cu atata bunavointia catra unguri, incatu nu odata s'au espusu chiaru la pericolu de invasiune militaria din partea Austriei, cá se tacu de nenumeratele neplaceri avute cu diplomati'a acestei'a. Cunoscute i sunt contelui Andrássy tóte acestea peripetii si episode din istori'a emigratiunei si a conspiratiuniloru unguresci, cá unuia, care participase si esc. sa la ele; de aceea esc. sa ar' face fórte bine, déca ar' mai infrená impertinenti'a celu puçinu a lui „P. Lloyd“ si a celoru-lalte diarie m i n i s t e r i a l i façia cu guberniulu Romaniei. Se nu créda dnii ministrii unguresci, ca diariele loru ar' fi in stare de a seduce vreodata opiniunea si judecat'a drépta a popóraloru europene si mai alesu a classeloru competente. Cine in Europ'a citesce vreodata diarie in limb'a maghiara? In catu pentru „Lloyd“, elu este contrabalantiatu si demintitu in afara prin altele un'a miia si mai multe; elu inse strica fórte multu in laintrulu tierei, ca-ci in calitatea s'a cá agitatoru de professiune irrita spiritele, nutresce urele nationali, semena ventu, cá se secere furtune.

Batali'a cea din urma dela Plevn'a din 7/19 Octobre pre catu a fostu de inversiunata si crunta, pe atatu a cerutu victime mai multe. Eu nu me demitu in detaliuri, sciindu bine, ca pe acelea le veti primi din alta parte. Destulu ca pre catu se desiertasesera ambulantiele si spitalele de cei vindecati, pe atata se implura din nou. De aceea eu rogu si acuma pe femeile romane si chiaru pe barbati, cá se ne mai ajute care cu ce póte, si se scia totu romanulu, ca aceea ce dà spre acestu scopu, dà natiunei intregi si venitoriului ei. Eu nu iéu nici-odata diariu din Ungari'a in mana, fora a nu dá preste collecte numeróse facute pentru turci, si vediu ca se tienu si prelegeri cu pretiuri de intrare spre acelasiu scopu. □

In caus'a fundatiunei Siulutiane ne veni urmatórea scrisóre pe care o publicamu cá pe o parere individuala, lasandu-o in judecat'a celoru competenti:

Multu stimate d. Redactoru!

In Nr. 81 din anulu 1876 s'a publicatu o corespondintia cu datulu Blasiu 18/20 aceluiasi a., care contienea: cumca in 9 si 10 Octobre sub presiedinti'a Excel. sale d. metropolitu, a tienutu senatulu F u n d a t i u n e i S i u l u t i a n e siedintia ordinaria. In preatins'a corespondintia se espune, cumca statulu memoratei fundatiuni in bani, si charthii de statu a ajunsu la sum'a de 257,757 fl. v. a. Acésta incunosciintiare publiculu romanu de religiunea greco-cath. o a primitu cu multa bucuria, sciindu, ca dupa parintésc'a dispusatiune a piului Fundatore interusuriale provenitóre dupa 200 mii fl. v. a. se voru imparti amesuratu litteriloru fundationale intre veduvele preotese, si tenerii studenti, cari voru corespunde conditiuniloru recerute si numai 50 mii, cá capitalu separatu, voru fructificá mai departe, pana candu éra se va aduná altu capitalu de 250 mii s. a.; déra conceput'a bucuria multu s'a devalvatu, dupace pana acumu nici o publicare de concursu n'a urmatu in privinti'a pensiuniloru, si a stipendialoru, ce se sperau. — Am intrebatu de unii si de altii, ce ar' fi caus'a intardiarei, si mi s'a respunsu, cumca senatulu lucra intr'acolo, cá cu susu memorat'a suma se se cumpere bunuri nemiscatórie. Nu potu dice, ca dóra intentiunea ar' fi de reprobatu, se fiu inse escusatu de gresiescu (ca-ci literile fundatiunale nu le am la mana) déra eu asia 'mi aducu aminte cumca voi'a Fundatorelui care nu se póte, celu puçinu nu este ertatu, a se trece cu vederea, a fostu si sta, ca fundatiunea se se puna in lucrare in modulu dupa cumu mai susu s'a insemnatu, si bunuri nemiscatórie se se póta cumperá numai, dupa ce capitalulu fundatiunale va deveni la m a i m u l t e sute de mii. Fia cumu va fi, eu mi am tienutu datori'a a face acésta observatiune, ca-ci la intemplare, candu s'ar' face abatere dela acele dispusetiuni, care le-a facutu Fundatorele, lesne s'ar' dá anse de a se amestecá strainii, ce dupa parerea mea cu totu pretiulu ar' trebui a se evitá. K.

Buletine dela theatrulu resbelului.

Din diu'a de Duminica 25 Sept. st. v. curentu operatiunile trupeloru russo-romane inaintea Plevnei au fostu suspendate din caus'a ploiloru si a timpului defavorabilu, care a inceputu in acea di si a continuatu fora intrerupere. Inimiculu a fostu pusu si densulu in aceeasi inactiune, astfeliu, ca din acea di este o linisce fortiata intre ambele armate.

Esc. loru dnii generalu baronu Krüdner, comandantulu cerpului IX alu armatei russe si generalulu baronu de Schilder-Schuldner, comandantulu divisiunei a V din acestu corpu, au venitu de au presentatu M. S. Domnitoriului pe oficiarii din brigad'a 1-a, cari au luatu parte, impreuna cu cele trei batalióne din divisiunea a 3-a romana, la assaltulu redutei Grivitz'a, in diu'a de 30 Aug. v., si cari au fostu decorati de I. S. Domnitoriulu. Cu acésta ocasiune prea inaltulu nostru Domnu a binevoitu a conferi Esc. loru generaliloru baronu Krüdner, Zotow, medali'a de auru de „virtute militaria“.

In nóptea de Dumineca spre Luni si o parte a dilei de Luni, a cadiutu zapada cu lapovitia, ceea ce a desfundatu cu totulu pamentulu si a ingreuiatu drumurile si comunicatiunile. Cu totu timpulu celu reu, trupele nóstre n'au incetatu desaversitu lucrarile de intarire, si ele au continuatu in aceste doue dile a sapá mai multi metri de siantiuri si de paralele, cu care inaintéza spre intaririle inamice, séu le incongióra. Timpulu uritu, ventu si mai alesu vijeli'a, care a fostu pe Dunare, a produsu o stricatória la podulu nostru dintre Turnu-Magurele si Nicopole; M. S. Domnitoriulu a tramisu pe data unu oficiaru superioru de statu-majoru generalu romanu spre a activá mesurile de restabilire a podului, care voru fi terminate peste cateva diie. Pana atunci Inaltimea S'a a ordonatu, cá transporturile intre ambele tiermuri sa se faca pe plute, pe pontóne remarcate de vapórele romane si russe, care se afla in Turnu-Magurele, astfeliu, ca comunicatiunile armatei se nu sufere intreruptiune. In aceste doue dile Inaltimea S'a a lucratu cu Esc. loru generalulu de geniu de Totleben, care a fostu numitu in postulu de adjutoru alu comandantului siefu alu armatei de vestu, M. S. Domnitoriulu si cu locotenentulu-generalu principele Imeritinski, care s'a chiamatu la postulu de siefu alu statului-majoru generalu ălu acestei armate, in loculu E. S. generalului Zotow, care reiá comand'a corpului alu 4.

In sér'a de Duminica 25 curentu, a inceputu se sosésca trupele din gard'a imperiala, care voru face parte din armat'a de vestu. Luni 26, pe la amédi, au trecutu prin Poradim trupele din gard'a imperiala. D. generalu conte Vorontzoff, siefulu de statu-majoru alu corpului de garda, a venitu de s'a presentatu M. S. Domnitoriului. Inaltimea S'a a incalicatu apoi, si insoçitu de Esc. s'a generalulu Totleben si de generalulu principele Imeritinski si contele Vorontzoff, a trecutu in revista nouele trupe, cari intempinara pe augustulu comandantu cu imnulu nationalu romanu si defilara inaintea Mariei Sale. Aspectulu acestoru soldati de elita, cu totu marsiulu ostenitoriu ce trebuescu se faca pe unu timpu atatu de reu si pe drumuri asiá de anevoióse, erá admirabilu; infanteri'a, artileri'a cu luxósele'i atalagie, oferieau spectacolulu celu mai martialu si frumosu. Inaltimea Sa s'a intorsu la marele seu cuartiru generalu, unde a pranditu impreuna cu A. S. ducele de Oldenburgu, comandantu alu divisiunei I din gard'a imperiala russa, cu dd. generalu Totleben, principe Imeritinski si conte Vorontzoff.

In nóptea de Luni 26 spre Marti 27 Sept., pe aprópe de mediulu noptiei, se audi de odata o tare si fórte repede impuscatura insoçita de o viua canonada, care veniea despre arip'a drépta a armatei, formata de trupele romane. M. S. Domnitoriulu cerù indata dlui generalu Cernatu prin telegrafulu de campania stabilitu intre marele cuartiru generalu dunarénu si cuartirulu generalu alu armatei romane, informatiuni despre cele ce se petreceau. Generalulu Cernatu reporta M. S., ca pe la órele 9 din nópte inimiculu, voindu a schimbá posturile sale din retransiamente si din reduta, si fiindu-ca siantiurile si drumurile sale acoperite erau plino cu apa, crediuse, ca va poté profitá de intunerecimea adanca si de plói'a, care cadea mereu, spre a duce acele posturi pe din afara si pe d'asupr'a parapeteloru. Lucrarile de intarire romane sunt inse cele mai inaintate de inimicu, distanti'a intre paralele si aprosiele nóstre si acele ale vrajmasiului este asiá de mica, in catu se aude dela noi chiaru vorb'a in intaririle turcesci si vice-versa. Acésta distantia a fostu inca micsiorata printr'o contr'a-aprosia redicata dilele acestea de turci, in scopu de a oprí asta repedea inaintare a romaniloru de intaririle loru. Trupele nóstre din paralelele cele mai inaintate diarira indata pe dusmani, care credeau a poté trece nevediuti, ei trasera asupr'a loru, ucigundu séu ranindu mai multi din ei. Acésta impregiurare, si mai multu inca, superatórea apropiere a intariiriloru nóstre intarita pe turci, si ei pe la órele 11 scósera din campulu loru retransiatu doue batalióne, cu care sperau, printr'unu vigurosu si neasteptatu atacu in midiuloculu nóptiei si favorisati de timpu, a goní pe romani din intaririle loru; dér' alarm'a erá data in trupele nóstre, erau sub arme, si unu focu formidabilu si incrucisiatu, si sustienutu de salvele tunuriloru, primi pe inimicu si'i dovedi, ca nu erá posibilitate a surprinde pe ai nostri. Turcii se retrasera in graba si, in precipitatiunea loru, parasira contr'a-aprosia, care o redicasera, de cateva dile inaintea aprosiei nóstre, si unde vediura, ca nu se potu mantiené. Dupa mai bine de trei cuarturi de óra, totulu reintra in linisce, si inimiculu nu mai incercá se ne atace. Din partea nóstra nu am avutu nici o perdere in acésta tentativa de atacatu, dejucata de vigilanti'a trupeloru nóstre; turcii inse au avutu perderi simtietórie, ca-ci, afara de posturile ucise séu ranite de sentinelele nóstre, s'a potutu vedé cumu in retragerea loru adunau multi rauiti si morti, din care unii remasera pe campu inca a dou'a di.

Marti 27 curentu, Inaltimea S'a inspecta la 10 óre diminéti'a, alte trupe din gard'a imperiala, care sosisera, si se intórse la cuartiru, unde dejuna impreuna cu A. S. ducele de Oldenburg, cu generalii comandanti de divisiuni si de brigade ai aceloru trupe. E. S. generalulu Totleben, dnii generali Cernat si Manu, venira la marele cuartiru domnescu, si Inaltimea S'a lucra mai multe óre cu acesti generali. Domnitoriulu prandi apoi cu ducele de Oldenburgu, care 'si lua congediu dela Inaltimea S'a, avendu a porní a dou'a di cu trupele sale in positiunile, ce le sunt indicate, si cu dnii coloneli siefi de regimente ale gardei, pe care Mari'a S'a le inspectase.

Mercuri 28 Sept. Mari'a S'a merse de inspecta ambulantiele romane, spre a se incredintiá insusi de ingrijirile date bolnaviloru, alu caroru numeru a crescutu peste celu normalu, in urm'a intemperiei dileloru acestora. Apoi Mari'a Sa s'a dusu de a visitatu transieele si aprosiele trupeloru nóstre spre a inspecta inaintarea lucrariloru. In acésta visita Domnitoriulu a fostu insoçitu de colonelulu de artileria Herkt si a romasu pe deplinu satisfacutu de regularitatea si liniscea oficiariloru si soldatiloru nostri in indeplinirea greului loru serviciu, si a trupeloru de geniu, in esecutarea lucrariloru, sub foculu neintreruptu alu posturiloru inimice, focu, care urma pe totu timpulu inspectiunei Inaltimei Sale. Spre a vedé, déca un'a din fortificatiunile inimicului erá armata cu tunuri, si de ce calibru, Mari'a Sa ordona a se trage cateva salve de artileria intr'ens'a dela loculu unde se aflá, inse tunurile turcesci nu respunsera, séu ca le fù téma la o distantia asia de apropiata de a atrage focurile nóstre, séu ca incependu a simti lipsa de munitiuni, turcii sunt siliti a le menagiá. Domnitoriulu se intórse sér'a la marele seu cuartiru generalu. „Monit.“

Pretiurile piatiei
in 26 Octobre 1877.

		Hectolitre. fl. cr.		Hectolitre. fl. cr.
Granu	fruntea	9.10	Mazerea	8.
	midiulocu	8.50	Lintea	9.50
	de diosu	7.70	Fasolea	7.—
Mestecatu		7.10	Cartofi	1.20
Secara	fromósa	5.70	Sementia de inu	10.—
	de midiulocu	5.50		1 Chilo. fl. cr.
Ordiulu	frumosu	4.90	Carne de vita	—.32
	de midiulocu	4.30	„ de rimatoriu	—.48
Ovesulu	frumosu	3.—	„ de berbece	—.20
	de midiulocu	2.90		100 Chilo. fl. cr.
Porumbulu		5.—	Seu de vita prospetu	42.—
Meiu		6.10	„ „ topitu	—.—
Hrisca		—.—		

Cursulu la burs'a de Vien'a
din 26 Octobre st. n. 1877.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	64.05	Oblig. rurali ungare	77.75
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	67.25	„ „ Banat-Timis.	76.50
Losurile din 1860	110.20	„ „ transilvane	74.50
Actiunile bancei nation.	836.—	„ „ croato-slav.	85.—
„ instit. de creditu	214.30	Argintulu in marfuri	104.85
Londr'a, 3 luni	117.75	Galbini imperatesci	5.65
		Napoleond'ori	9.48
		Marci 100 imp. germ.	58.20

Redactoru respundietoriu si editoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.